

VINERI · 20 MARTIE 2015 · ANUL LXV NR. 12

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Gândește-te
întîi,
apoi vorbește!

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

Porți deschise la școala din Chitighaz
Diana și Carina, prietene de-o viață...
„Eu cred că există doar o singură limbă maternă...”

CALENDAR ORTODOX

23 martie, luni, Sf. Sf. Cuv. Mc. Nicon și cei 199 ucenici ai lui.
24 martie, marți, Înmăntărea Bunei Vestiri; Sf. Cuv. Zaharia.
25 martie, miercuri, (†) Buna Vestire (Blagoveștenia) (Denia Canoului cel Mare).
26 martie, joi, Soborul Sf. Arhanghel Gavriil; Sf. Mc. Montanus pr. și soția sa Maxima; Sfinții 26 de Mc. din Goția.
27 martie, vineri, Sf. Mc. Matroana din Tesalonic; Sf. Prooroc Anania; Sf. Mc. Filit, Lidia și fiii lor (Denia Acatistului Născătoare de Dumnezeu).
28 martie, sâmbătă, Sf. Cuv. Ilarion cel Nou; Sf. Cuv. Ștefan, făcătorul de minuni (Sâmbăta a V-a din Post - Pomenirea morților).
29 martie, duminică, Sf. Cuv. Mc. Marcu, Ep. Aretuselor; Sf. Mc. Chiril diac.; Duminica a V-a din Post (a Cuv. Maria Egipteanca)

Curiozități românești

Fabrica de bere Timișoreana este prima și cea mai veche fabrică de bere din România. Este legată de numele Prințului Eugeniu de Savoia, care a venit cu inițiativa construirii fabricii, din două motive: de a aproviziona armata austriacă cu bere și de a suplimenta apa potabilă din oraș.

Fabrica de bere din Timișoara se află în cartierul Fabric, fiind atestată ca prima fabrică de bere din România, cu o tradiție și calitate desăvârșită pentru români.

După anul 1872, fabrica de bere a fost achiziționată de timișoreni. Anul 1890 devine un an de cotitură în istoria fabricii, aceasta fiind distrusă până la temelii în urma unui incendiu, însă odată cu reconstrucția sa, va fi dotată cu tehnologie de ultimă generație, din acea vreme.

Timp de peste un secol, această fabrică a cunoscut o perioadă de înflorire uriașă, dar abia în 1900 a fost realizată și cea mai mare investiție, ce a constat în creșterea producției și în calitatea acesteia. Din statisticile fabricii se estimează că datorită cererilor din ce în ce mai mari s-au produs cantități de bere foarte mari, peste 148.000 hl/an. De aceea următoarea investiție a vizat partea de îmbuteliere care a crescut de la 4500 la 10.500 de sticle pe oră.

Cu toate aceste modernizări la nivel tehnologic s-a obținut o bere atât de bună, încât în perioada imediat următoare berea Timișoreana devine furnizorul oficial al Casei Regale din România.

În prezent, berea Timișoreana se află pe primul loc în topul mărcilor percepute de consumatori sub sloganul de cea mai bună bere românească.

Budapesta

Expoziție de icoane la ICR

Marți, 24 martie, de la ora 18.30, Institutul Cultural Român Budapesta în colaborare cu Asociația Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta organizează o expoziție de icoane pe sticlă realizată de copii din comunitatea românească.

Expoziția de icoane pe sticlă poate fi vizitată în perioada 24-31 martie 2015,

la sediul ICR Budapesta din str. Izsó nr. 5.

Icoanele pe sticlă sunt rezultatul a trei tabere de creație, organizate în vacanțele școlare ale elevilor, în perioada 2012-2014, de către Asociația Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta, sub îndrumarea preotului paroh de la Jaca, Cosmin Florentin Pop.

Tabăra
din
2013

Jula

Balul „Bălcescu” la liceul românesc

Școala generală și Liceul românesc „Nicolae Bălcescu” din Jula, în colaborare cu Fundația școlară „Pro discipulis – Pentru elevii noștri” organizează

sâmbătă, 21 martie, Balul „Bălcescu”.

Balul este inclus în rândul acelor programe, care sunt dedicate în acest an aniversării a 65 de ani de

la înființarea liceului românesc din Ungaria. Pătrunderea va avea loc în Sala festivă a Centrului Cultural Român din Jula cu începere de la ora 19.00. A.C.

Poza săptămânii

Încheierea unei perioade de aproape 30 de ani
în viața redacției românești din radio, strămutarea în altă clădire

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor. Foaiă românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Ziua porților deschise la școala din Chitighaz
(foto: Ana Cioca)

Diana și Carina, prietene de-o viață...

Sunt două tinere frumoase, deștepte, talentate, serioase și foarte ambițioase. Diana și Carina nu sunt surori, sunt doar verișoare primare, dar sunt și foarte bune prietene și mereu nedespărțite. Sunt din Micherechi și eleve în clasa a XI-a la Liceul „N. Bălcescu” din Iula. De mici copile s-au remarcat prin talentul de a spune povești, fiind prezente la toate concursurile de poezie și povești organizate la școli sau alte instituții românești din Ungaria. Sunt talentate și la scris, au participat la taberele de jurnalistică „Păpăruș”, organizate la redacția „Foaia românească”, iar de când sunt eleve de liceu, au schimbat povestitul cu muzica. Despre dragostea lor pentru muzică și despre lumea poveștilor pe care au lăsat-o în urmă odată cu absolvirea școlii generale am stat de vorbă cu cele două domnișoare, după concertul la vioară și pian, oferit de acestea, la sediul UCRU, cu ocazia sărbătorii mărțișorului, unde au fost invitate de Consulatul General al României la Iula.

Diana Bogdan: – Mamele noastre Lucia și Elisabeta Popa sunt gemene, sunt originare din România, din Oradea și sunt stabilite în satul Micherechi de 20 de ani. Mama mea, Lucia a venit la Micherechi după ce sora sa, mama Carinei s-a căsătorit aici în anul 1996. Fiind gemene au considerat că este mai bine pentru amândouă să fie cât mai aproape una de alta. Astfel, în 11 noiembrie 1997 s-a născut Carina Paula Iuhăș, iar în 11 februarie 1998 eu Diana Patricia Bogdan. Crescând de mici împreună am fost ca surorile, trei ani am locuit sub același acoperiș și avem o relație specială. Am fost în aceeași grupă la grădiniță, în aceeași clasă la școala generală și încă suntem în aceeași clasă la liceu. Suntem nedespărțite și pot să spun că 80–90% din lucruri le facem împreună.

– *Vorbiți-mi puțin despre primele voastre succese de la școală, de la concursurile de povești și alte concursuri la care ați participat, despre rolul de povestitor pe care l-ați avut ani în șir!*

Ce a însemnat acest lucru pentru voi?

Carina Iuhăș: – Începând cu școala generală din clasele inferioare, ne-am început activitatea mergând la diferite concursuri de poezii „Mihai Eminescu”, „Lucian Magdu” concursuri de povești, la concursuri de ortografie și citire expresivă în limba română. Dintre toate aceste concursuri cele mai reușite au fost concursurile de povestire „Vasile Gurzău”, organizate în satul nostru Micherechi, la care am participat 8 ani consecutiv, perioada cât am fost la școala generală din acest sat. Am îndrăgit atât de mult poveștile că am intrat foarte ușor în rolul personajelor lui Vasile Gurzău, la noi în sat unii chiar ne-au numit „Nepoatele dânsului”. Am participat și la multe concursuri naționale de povești la Bichișciaba și în România. În anul 2009 am reprezentat românii din Ungaria la Gala Naționalității din Budapesta cu povestea „Lupul, iezii și vizorul”, având un mare succes. Din clasele superioare, am luat parte și

la concursuri naționale, la OATV, la limba și literatura română și cultură și civilizație românească. Pe tot parcursul acestor ani, am luat cele mai bune premii și mereu locurile 1–2. La concursurile și evenimentele la care am participat ne-am făcut foarte multe cunoștințe, prieteni, experiențe și am devenit cunoscute apărând în ziare, în televiziune (Ecranul Nostru, Duna TV etc.) Tot ceea ce facem și la toate concursurile la care ne-am prezentat, am făcut-o din plăcere, nu am fost forțate niciodată să participăm. Ne-a făcut chiar mare plăcere să fim solicitate la asemenea concursuri, nici nu ne-am putut imagina ca noi să nu fim prezente. Și părinții noștri ne-au sprijinit întotdeauna. Prin aceste activități am ajuns să fim foarte deschise, sociabile, iubim oamenii și ne place că avem foarte mulți cunoscuți. Iar despre perioada în care am fost cunoscute ca povestitoare populare, am învățat foarte multe.

(Continuare
în pag. a 7-a)

EDITORIAL

Flori și putregai

Este un adevăr istoric că, în vremuri de criză economică, elementele extremiste câștigă teren, iar criza prelungită duce la nașterea sau renașterea unor ideologii periculoase. Alături de guverne și partide politice, inclusiv aceste curente ideologice manipulează oamenii, care din cauza șomajului și a lipsei banilor devin victime ușor de manevrat. În Ungaria secolului XXI, partidele și curentele extremiste s-au întărit, și-au creat propriile lor școli populare și chiar academii. Iar acestea atrag în primul rând generațiile de 20–30 de ani.

Încă din anul 2012 funcționează în Ungaria o astfel de școală cu nume pompos: „Academia de Științe Spirituale și Strategii Naționale Regele Attila”, mai pe scurt Academia Regele Attila. Scopul acesteia este „crearea unei noi aristocrații maghiare spirituale”, iar studenții și-i aleg din rândurile tinerilor de 20–28 de ani care au o „chemare de neclintit în serviciul națiunii și pe care Providența i-a investit cu talente potrivite pentru această misiune” (citată de pe pagina de prezentare a academiei). Școala și-a ales numele regelui hunilor Attila, deoarece Anonymus i-a considerat pe primii conducători Álmos și Árpád urmași ai acestuia, iar despre secui a scris că înainte să se atașeze ungarilor au făcut parte și ei din „poporul regelui Attila”.

Programul școlii pare a fi unul militar, deoarece pe lângă educarea tinerilor în spirit național oferă și studii în domeniile metafizicii, teologiei, cosmologiei, epistemologiei (teoria cunoașterii științifice), politologiei, etc., dar în programă mai găsim și referire la istoria ungarilor străvechi, legăturile asiatiche ale maghiarimii, istoria armatelor europene, studiul Sfintei Coroane, politică monetară internațională sau cunoștințe despre apărarea patriei și despre armamentele tradiționale și moderne. Școala promite că tinerii care reușesc să termine studiile de trei ani vor avea posibilitatea să lucreze în administrația publică. În academia condusă de „lideri spirituali” domină o atmosferă de sectă, cu un control serios, iar printre ideologiile principale se află acceptarea inferiorității femeilor, elogiul lui Szálasi Ferenc (fost lider al partidului de extrema dreaptă Partidul Crucilor cu Săgeți), fidelitate față de Habsburgi și studii oculte, spun unii foști studenți care s-au arătat nemulțumiți de metodele și ideologiile predate. Academia și profesorii ei se leagă prin mai multe fire de partidul de extrema dreaptă Jobbik, chiar liderul acestuia fiind unul dintre cei care țin cursuri la această școală.

Extremismul de dreapta și ideologiile antidemocratice sunt tot mai amenințătoare în Ungaria, mai ales dacă privim și ultimele analize referitoare la susținerea partidelor. Extrema dreaptă din parlamentul de la Budapesta, reprezentată prin Jobbik, este în creștere continuă din anul 2010 încoace, având deja 1,5 milioane de simpatizanți. Partidul încearcă de ceva timp să-și arate latura mai înțelegătoare față de problemele sociale ale populației, și prin asta atrage un număr tot mai mare de votanți, fără ca aceștia să știe exact ce (sau cine) se ascunde în spatele acestor organizații. Nu se știe, de exemplu, cine finanțează academia Attila, dar legăturile orientale și marea admirație a acestor „academicieni” față de Putin îi duc pe unii spre gândul că banii pentru funcționarea acesteia vin direct din Rusia.

Lucruri înspăimântătoare, și dacă acestea sunt doar ipoteze. Populația Ungariei nu a ieșit de sub comunism ca peste 25 de ani, de bună voie, să se întoarcă ca niște dobitoace la același regim atât de dăunător. Din păcate, afectați de crize, de șomaj și de lipsa banilor, oamenii pot fi tot mai ușor manipulați. Din exterior poate că țara se vede că înflorește, dar din interior ceva tare miroase a putregai.

Eva Șimon

A deveni creștin...

A deveni creștin înseamnă să fii ca Cristos. În ce sens? Nu toți trebuie să fie evrei cum a fost Isus, nu toți trebuie să fie dulgheri, nu toți ucenicii Săi trebuie să fie bărbați. Atunci în ce sens pot fi ca Cristos?

El a trăit o viață ome-nească cu deplina siguranță a Aceluia care avea întotdeauna dreptate. Pe vremea Lui, ca și astăzi, erau sute de religii. El n-a ales nici una din ele. A fost de părere că oamenii trebuie s-o aleagă pe a Lui. Palestina era împărțită în multe grupări politice: ze-loți irodiani etc. Isus n-a ales nici una. El vorbea despre lucrurile pământești, iar ceilalți trebuiau să accepte ceea ce spunea El. El n-a acceptat niciodată ceea ce spuneau alții. El știa că întruchipează Adevărul. A fi creștin înseamnă a fi ca Cristos, adică un om fără îndoieli asupra mesajului, un om care să știe că Cristos nu este un „el”. Când vorbește omul acesta, Cristos vorbește prin el.

Punând relațiile vieții spirituale în cuvinte omenești, va trebui să folosesc pronume personale, dar să ne fie clar: când Domnul spune Veniți la Mine, trebuie să veniți la El spunându-vă că Isus nu mai este un „el” pentru voi.

Sau mai pe înțeles. Eu nu vă chem să veniți la El, Cuvintele sfinte sunt: Veniți la Mine. Deci nu veniți la Isus – el, adică, nu vă faceți din „el” un obiect de închinare. Isus să-ți fie „Eu”

Toată ideea de obiect și subiect este o iluzie, consolidată în noi prin structuri lingvistice. Acestea mă vor obliga și pe mine să folosesc pronume. Dar eu le voi folosi așa, conștient că ceea ce noi numim „eu” este numai un punct de întâlnire temporar de forțe diferite, care-și schimbă în continuare intensitatea și direcția lor. Să învățăm să gândim în afara categoriilor „eu”, „tu” și „el”. Gânditorul, gândirea și actul gândirii sunt una.

Există un singur „eu” puternic. Cele 10 porunci încep cu cuvintele: Eu sunt Domnul. Numai înăuntrul acestui singur Dumnezeu, avem viața, mișcarea și ființa (Faptele Apostolilor 17:28). Noi formăm viața interioară a lui Dumnezeu. Nu suntem în afara Lui.

Dumnezeu contrazice mereu noțiunea unui „eu” al nostru ca opus eului Său. Ieremia nu vrea să accepte chemarea de a deveni proroc. El îi spune lui Dumnezeu: Sunt un copil, dar Dumnezeu îi răspunde: Nu zice: Eu sunt un copil... căci Eu... Unde Eu Lui intervine, eul nostru numai contează.

Zaharia, când i-a spus îngerul că va avea un fiu, viitorul Ioan Botezătorul, i-a răspuns ființei cerești: Eu sunt bătrân. Această obiecție este anulată de cuvintele Eu sunt Gavril (Luca 1:18-19). Din nou, „nu eu”, Zaharia, ci „eu”, îngerul. Dumnezeu numește pe un om „nebun” (Luca 12: 16-20). Acesta era omul care

se gândea la bogățiile sale pământești. Era ușor de recunoscut că era nebun. În trei versete, el a folosit cuvintele „eu” și „ale mele” de nouă ori, neștiind că acest „eu” va muri chiar în noaptea aceea și „ale mele” vor trece în posesia altora.

Ne vom întoarce la această idee mai târziu.

A veni la Domnul înseamnă a veni la Unul ale cărui chip și asemănare le ai și tu.

Isus i-a spus Caterinei de Siena: „Eu sunt Cel ce este, tu ești cea care nu este”.

(Din volumul: „Îmbătat de dragoste” de Richard Wurmbrand)

Drumul spre culmi

(Meditația 136)

„Să vă îmbrăcați în omul cel nou, făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, de o neprihănire și sfințenie pe care o dă adevărul.” (Efeseni 4:24)

În mod obișnuit, oamenii confundă sfințenia cu bunătatea, deși sunt virtuți diferite. „Dumnezeu S-a uitat la tot ce făcuse; și iată că erau foarte bune” (Geneza 1:31). După acest „foarte bune” urmează ceva total diferit.

„Dumnezeu a binecuvântat ziua a șaptea și a sfințit-o” (Geneza 2:3). Sfințenia aparține unei alte sfere decât bunătatea.

Un om poate fi foarte bun fără să fie sfânt și pus deoparte pentru Dumnezeu. Există și cazuri extreme, în care oameni sfinți nu sunt neapărat și buni. Unde este bunătatea lui Ghedeon, a lui Iael, a lui Iosua? Ei au luptat pentru cauza poporului ales. În aceasta a stat sfințenia lor. Iar cei ce citesc viețile lui Atanasie, Luther și Calvin, cu greu ar putea vedea vreo urmă de bunătate în ei. În lupta aprigă pentru adevărul care li s-a încredințat, acești viteji au lovit fără milă în adversar. Adevărul trebuie să fie triumfător.

Hrănindu-ne cu bucate spirituale alese, așa devenim noi sfinți.

S-a stabilit experimental că viermi obișnuiți să trăiască în întuneric au putut fi condiționați să-și părăsească mediul natural de viață și să se adapteze la mediu luminos. De fiecare dată când încercau să se retragă în zonele întunecate ale câmpului experimental, li se aplica un șoc electric și, pe de altă parte, de fiecare dată când veneau la lumină erau răsplătiți cu hrană din abundență. Cu timpul aceste ființe „s-au îmbrăcat în viermele cel nou” ca să folosim expresia biblică.

Contrar normelor speciei lor, din acel moment ei au început să prefere întotdeauna lumina. Apoi acești viermi au fost tăiați în bucăți și adăugați la hrana altor viermi din aceeași specie; și iată că și aceștia din urmă și-au schimbat obiceiurile. Primind carnea varietății noi de viermi, ei și-au schimbat acidul ribonucleic, depozitarul memoriei. Ei evitau întunericul și preferau lumina întocmai ca ființele cu care au fost hrăniți. Experiențe similare au fost făcute și cu alte animale.

Dacă vrei să te îmbraci cu omul cel nou, un om al dreptății și al sfințeniei, hrănește-te cu Hristos. El a luat trup pentru a putea deveni hrana ta zilnică.

Richard Wurmbrand

Marsul pentru viață – 21 martie 2015

Prin participarea la Marșul Național pentru Viață, simultan în orașele României, creștinii doresc să afirme și în acest an cu tărie sfințenia și inviolabilitatea vieții în toate ipostazele ei, inclusiv în cele mai dezavantajate, ca dar veșnic al lui Dumnezeu. Bisericele, organizațiile creștine, cele pro-vita și pro-familia împreună cu toți iubitorii vieții din România lansează un nou apel tuturor oamenilor de bunăvoință de a organiza în data de 21 martie 2015 Marșul național simultan pentru Viață în orașele țării! Invităm de acum pe toți simpatizanții mișcării, pe toți cei care au înțeles miza majoră a respectării dreptului la viață al fiecărui om pentru o națiune care

dorește dreptate socială, prosperitate și viitor! Evenimentul este unic, într-o singură zi în toate orașele participante, cu motto-ul

Fiecare viață este un dar! și va fi încadrat de o Săptămână pentru Viață în perioada 18–25 martie 2015.

(crestintotal.ro)

Întărirea atitudinii față de limba română, menirea Olimpiadei de română

Actuala ediție a Olimpiadei de Limba și Literatura Română s-a desfășurat vineri, 13 martie, la sediul ATRU din Jula. În cuvintele festive, domnul **Tiberiu Herdean**, profesor universitar la Catedra de Limba și Literatura Română a Universității ELTE din Budapesta, președinte al juriului și-a exprimat bucuria și încântarea pentru reușita a celor patru răspunsuri obținute la proba în scris: „*Eu consider că un text literar atunci valorează mult pentru studenți dacă el este filtrat prin personalitatea, prin subiectivitatea noastră. Este primul an când m-am bucurat să citesc lucrări personale, bine individualizate*”, a spus profesorul Herdean. Tezele pentru proba orală și în scris au fost întocmite de către **Viorica Oros Fábán**, referentă pentru examenul de bacalaureat la limba și literatura română și a olimpiadei de română. Elevele concurente din clasa a XI-a B a Liceului „N: Bălcescu”, **Carina Iuhas**, **Diana Bogdan**, **Lidia Somogyi** și **Maria Olteanu** au fost sprijinite și pregătite de către profesoara de română **Stella Nicula Machhour**.

Proba orală este, ca întotdeauna, mai dificilă, mai grea decât cea în scris, pentru că aici emoțiile uneori sunt mai mari, temele sunt destul de multe, iar rezultatul depinde și de noroc. Se pare că rezultatele, care au fost date în scris nu s-au repetat, pentru că factorul norocului a intrat în joc. După cum a evidențiat președintele juriului la capătul concursului, elevele s-au descurcat bine, încurajându-le să continue acest spirit de competență și anul viitor pentru consolidarea atitudinii față de literatura română. Profesorul universitar le-a mai spus că pe baza performanței actuale, chiar și acum ar putea intra la o facultate de filologie.

– Cum au răspuns elevele în fața juriului? I-am întrebat pe **Florin Cioban**, lector la Catedra de Limba și Literatura Română a Universității ELTE din Budapesta, membru în juriul la Olimpiada de limba română, proba orală.

– Subiectele au fost stabilite din programa specifică clasei a 11-a acoperind literatura română al secolului al XIX-lea, o literatură clasică și clasicizantă în timp, literatura canonică, pe care în general elevii o stăpânesc foarte bine. Cele patru concurente de astăzi au dovedit într-adevăr că au stăpânit subiectele pe care le-au extras, ele aparținând literaturii populare, literaturii romantice și chiar literaturii clasice. Pentru că deși au fost puține candidați au reușit să extragă subiecte variate fiecare în parte.

– După părerea Dumneavoastră care răspuns a fost mai interesant?

– Cea mai bună și cea mai interesantă abordare în mod surprinzător oarecum a fost legată de literatura populară, care se pare că încă

reușește să atragă tinerii, să-i deslușească semnificația și, mai ales, valoarea în timp a unui mesaj, care chiar dacă este unul cel mai vechi, așa cum știm cu toții, își păstrează actualitatea și pe care îl regăsim ei încă într-o lume a lor pe care ni se pare ruptă de literatură în genere și cu atât mai mult de literatura populară. Răspunsul de astăzi a dovedit tocmai contrariul acestui aspect. În fiecare an, aspectele sunt diferite, întâlnirea cu o nouă generație de tineri în aproape momentul absolvirii este nouă, acest lucru s-a putut bine ilustra și din felul în care candidatele de astăzi, concurente între ele, au schimbat într-un fel soarta concursului.

– Unele au dovedit că stăpânesc mai bine exprimarea scrisă și au punctaje mari, altele au reușit în idei orale exprimate să se facă mai bine înțelese. Practic astăzi s-a văzut că există preferința pentru examenul oral și scris. Așa este?

– Se pare că ceea ce cunoaștem cu toții în teorie de fiecare dată se confirmă: sunt preferințe între unii candidați care preferă examenul în scris și se exprimă mai bine într-acolo, alții, care, iată reușesc astăzi să întoarcă soarta și rezultatul concursului fac acest lucru printr-o exprimare orală liberă, dezinvoltă fiind poate ceea ce mâine va fi oratorul anului următor, a concluzionat **Florin Cioban**, lector la catedra de română din Budapesta.

Rezultatele concursului au fost eliberate după încheierea ediției noastre. Cu amănunte vom reveni în numărul următor.

A.C.

Pe scurt...

BUDAPESTA

Maestrul **Ovidiu Barteș**, dirijor și un virtuos violonist din România, un nume prezent pe mai toate albumele interpretelor de muzică populară din Transilvania, va concerta vineri, 20 martie, în capitala Ungariei, la Casa Muzicii „Fonó” din Buda, str. Stregova, nr. 3. Concertul care va consta din două părți, va avea loc cu începere de la ora 19.00, după care se va ține un joc tradițional.

CRĂSTOR

Sărbătoarea „Bunavestire”, care este și hramul capelei ortodoxe române din Crăstor, este prăznuită pe 25 martie. În ziua de 29 martie, la doar câteva zile după sărbătoarea „Bunavestire”, Capela ortodoxă din Crăstor își va serba hramul. Sfânta Liturghie va fi săvârșită de PS Episcop **Siluan**, împreună cu preotul paroh **Alexandru Șereș** și cu alți slujitori de la Centrul Eparhial din Jula. Cu această ocazie va fi oficiată și sfințirea lăcașului de cult în urma unor lucrări ample de restaurare. Sfânta Liturghie va începe duminică dimineața la ora 10.00.

MICHERECHI

Direcțiunea școlii generale din localitatea Micherechi organizează, pe 27 martie, o nouă ediție a concursului de povestire „Vasile Gurzău”. Concursul se adresează tuturor copiilor de la școala generală din localitate. Ei se pot pregăti cu povești din literatura română, dar și cu creațiile povestitorilor români din Ungaria, de aceea poveștile pot fi spuse și în grai. Concursul se va desfășura la Căminul cultural „Gheorghe Dulău”, cu începere de la ora 11.00.

SARVAȘ

Catedra de pedagogie a Facultății „Gál Ferenc” din Szarvas, în cadrul căreia funcționează și catedra de limba română pentru învățătorii și educatorii de naționalitate, organizează pe 15 aprilie conferința cu tema „Valori comune”.

Conferința va întruni cadre didactice și reprezentanți ai naționalităților română, slovacă și germană din Ungaria. Întâlnirea va avea loc în incinta facultății din Sarvaș, str. Szabadság, nr. 4, cu începere de la ora 9.30.

*Să ne pregătim împreună
pentru bacalaureatul superior!*

Curentul literar este greu de definit, în general, el desemnând o realitate artistică de o mare complexitate, în continuă prefacere și reasezare. Este o mișcare culturală de o anumită amploare și durată, cu principii generale care converg și care pot fi de natura artistică, ideologică, filozofică etc. Aceste principii se integrează unei viziuni comune într-o anumită perioadă istorică și exprimă tendințele unei epoci.

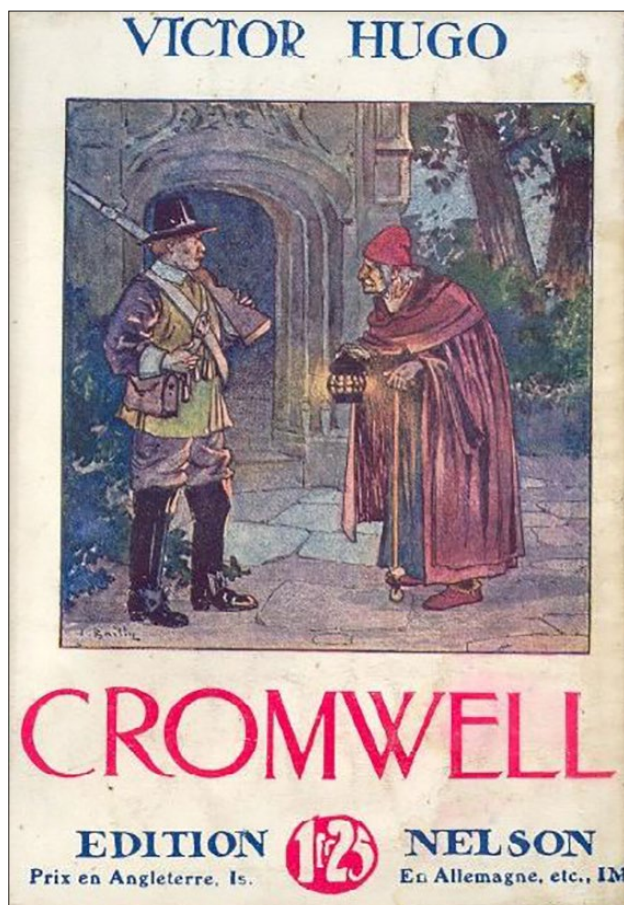
Romantismul a apărut mai întâi în Anglia, apoi în Germania și Franța, la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, adică în epoca destrămării feudalismului, când capitalismul câștigă tot mai mult teren, când asistăm la revoluțiile burghezo-democrate din preajma anului 1848 și la războaiele pentru eliberare și independență națională. Cel care a identificat și definit cu claritate principiile noii mișcări culturale a fost scriitorul francez Victor Hugo, într-un adevărat program-manifest, publicat, în prefață la drama sa, *Cromwell*, în anul 1827.

În timp ce opera clasicilor stă sub semnul rațiunii și lucidității, romanticii valorizează sentimentele, emoțiile. Ei doresc să-și afirme trăsăturile particulare, individualitatea, să fie originali, spontani, să-și lase imaginația să zburde fără nici o opreliște, să se elibereze de orice fel de constrângeri (politice, sociale, estetice). Actul de creație este înțeles ca interiorizare, autocontemplare, întoarcere către sine, pentru că, în viziunea lor, numai așa se poate ajunge la adevăr și la cunoașterea lumii.

Romantismul apare ca o reacție împotriva rigorii, a rațiunii reci, impuse de curentul clasic, restricții care limitau, în diferite moduri, libertatea de creație. Este o mișcare culturală amplă care a impus o profundă modificare de mentalitate.

Personajele sunt puternic individualizate, cu calități sau defecte ieșite din comun, aflate în conflict cu societatea, cu ele însele sau chiar cu divinitatea.

Romantismul – curent literar

Adeseori, eroul romantic este inadaptat, neînțeles de societatea în care trăiește, izolat, de unde frecvența sentimentului singurătă-

ții. Când este prins între tendințe și aspirații contradictorii, poate ajunge la dedublare, la nebunie sau, la polul opus, poate atinge

sublimul, ca Jean Valjean din *Mizerabilii* de Victor Hugo sau cocoșatul de la Notre-Dame (care, sub aspectul unui fizic hidos, are o inimă de aur).

Psihologic vorbind, romanticul este asemenea unui cal nărvaș care, odată scăpat din frâu (adică din regulile și limitările la care îl supunea clasicismul), țâșnește spre libertate fără să se mai oprească, asumându-și toate consecințele. Echilibrului clasic, romanticul îi opune reacții extreme. Ne-am obișnuit să-i definim pe protagoniști prin formula: „personaje excepționale în împrejurări excepționale” (în sensul de „excepție” de la normalitate, de la regulă).

Criticul George Călinescu definește personajul romantic tot prin referire cel clasic. Primul este ieșit din comun, de o frumusețe maladiivă, „bizar”, în timp ce clasicul este un om normal, rațional, de o frumusețe armonioasă, standardizată.

Eroul romantic aduce în literatură un suflu nou, puternic, ce sparge normele convenționale prin

trăsături excesive, fie în sens pozitiv (geniul, eroul, omul superior), fie în sens negativ (nebunul, vagabondul, pușcăriașul). Frecvent, trăsături contradictorii se reunesc în același personaj, sfâșiat dramatic de frământări interioare, neliniștit, inadaptat, neînțeles, așa cum îl descoperim în câteva creații eminesciene. Soluția este refugiul în vis, în meditație sau într-un univers compensatoriu, misterios, fantastic, concretizat uneori prin descinderi imaginare în spații exotice.

Mai distingem un romantic avântat, vizionar și revoluționar, pe care îl recunoaștem în multe poezii pașoptiste (inclusiv în lirica lui Petőfi Sándor), un luptător până la capăt, fără compromisuri, până la sacrificiul de sine pentru o idee în care crede cu toată ființa. În orice caz, personajul romantic e imprevizibil, complex, în scrierile în proză sau teatru e mobil, evoluează, se transformă pe parcursul acțiunii.

Spre deosebire de clasiici, romanticii sunt, estetic vorbind, mai liberi, permit interferențele, amestecul genurilor și speciilor. În lirică e preferată elegia, meditația, poemul filosofic iar în epică, tot forme versificate, precum balada și poemul eroic. Proza e reprezentată mai mult de nuvelă și roman iar teatrul de dramă (în special drama istorică).

Înclinația spre aspectele contradictorii ale vieții are influență asupra esteticii romantice și la nivel formal prin preferința pentru antiteză (trecut – prezent, înger – demon, om superior – om comun), ca procedeu compozițional și stilistic, uneori păcătuind prin retorică excesiv, prin grandilocvență.

Dintre romanticii literaturii universale îi amintim pe V. Hugo, Lamartine, Byron, Shelley, Pușkin, Lermontov, Novalis, H. Heine, E. A. Poe, Eminescu, iar la nivelul literaturii române Vasile Cârlova, I.H. Rădulescu, Grigore Alexandrescu, Dimitrie Bolintineanu, Vasile Alecsandri, C. Negruzzi, Cezar Bolliac.

Lector Maria Marieta Gavra

Francezul Eugène Delacroix este considerat a fi pictor romantic prin excelență. Tabloul său *Libertatea conducând poporul* reunește vigoarea și idealul romantic într-o operă care este compusă dintr-un vârtej de forme. Tema este dată de revoluționarii de la 1830 ghidați de spiritul Libertății (reprezențați aici de o femeie purtând drapelul francez). Aceasta este probabil opera romantică cea mai cunoscută.

Diana și Carina, prietene de-o viață...

Carina, la concurs de povești în 2005

(Urmare din pag. a 3-a)

Poveștile și basmele sunt, în general, un mijloc impropriu de educație. Poveștile sunt chei pentru un tărâm tainic, mistic, pe care oamenii, indiferent de vârstă, sunt bucușori să-l exploreze, iar noi am încercat să-i conducem spre acest tărâm de basm. Acea perioadă a rămas pentru noi neuitată, plină de amintiri deosebit de frumoase.

– Cum considerați, ați fost împinse în față la mai multe activități pentru faptul că stăpâniți bine limba română? Având rude în România vă petreceți vacanțele la ei. Ce înseamnă aceste posibilități pentru voi? Ce înseamnă pentru voi să fiți românce în Ungaria?

Diana Bogdan: – Noi avem posibilitatea să mer-

gem des în România. Avem rude dincolo de graniță. De obicei, vacanțele le petrecem în România la verișori și prieteni, în diferite tabere și excursii. Este o mare șansă pentru noi acest lucru fiindcă în felul acesta am însușit bine limba română, acumulăm multe cunoștințe noi și prieteni și acest lucru este o bucurie nespusă. Este frumos să trăiești în Ungaria, pentru că și aici sunt mulți români, fapt care ne face să ne simțim ca în România. Și ca să răspundem la întrebare, da probabil și faptul că stăpânim bine limba română ne-a oferit aceste șanse.

– Cu toate că nu este un capitol încheiat activitatea voastră școlară, mai participați și acum la multe concursuri și evenimente, dar sunteți preocupate de încă multe alte lucruri, cum ar fi muzica. De la ce vârstă cântați și cum ați descoperit acest talent?

Diana Bogdan: – Fiindcă facem parte dintr-o familie de oameni credincioși, de mici cântăm în corul copiilor din biserică. De la vârsta de 7 ani am început să luăm ore de pian și vioară. La început ni se părea imposibil să învățăm să cântăm la un instrument, sau să citim o partitură, însă nu ne-am dat bătute. Anii au trecut și a devenit o mare pasiune pentru noi muzica. Acum, după mai mulți ani,

începem să ne bucurăm de roadele muncii depuse. Am avut parte să cântăm la diferite concerte în școala generală. Ani la rândul am participat la evenimentul cultural „Perinița”. La liceu suntem în corul școlii, iar în timpul liber nu mai învățăm povești, ci cântăm. Am participat la festivitatea EDU, adică Sărbătorile elevilor de la liceul Erkel. Am fost la Timișoara de două ori, la Concursul Festivalului folcloric „Laleaua-Pestriță”, unde am obținut premiul de Popularitate. Am participat de mai multe ori la serbarea minorităților de la Bichișciaba, unde am cântat la vioară sau în corul școlii. Suntem și membrele grupului „Unic”, format din tinerii bisericilor pentecostale și baptiste din Micherechi. Am avut posibilitatea în anul 2013 să înregistrăm un CD în studioul de radio „O voce românească” de la Seghedin. Desigur luăm parte în fiecare an la balurile organizate de liceul nostru și la evenimentele școlare.

– Ce gen de muzică vă place mai mult, iar dacă ați aspira spre o carieră muzicală ce gen de muzică ați aborda?

Carina Iuhas: – De obicei, la pian și vioară cântăm piese clasice, creștine, moderne și piese inventate de noi. Suntem deschise spre orice gen de muzică.

– Vă implicați și în diferite proiecte de caritate și la misiunea bisericii. Ce calități ați reușit să vă dezvoltați datorită acestor activități?

Diana Bogdan: – Fiind membre în Biserica Pentecostală nr. 1 din Micherechi, am avut bucuria să fim invitate în diferite biserici din România și Ungaria. Ținem legătura cu tinerii din bisericile pe care le-am vizitat. Am fost anunțate, împreună cu alți tineri ai Bisericii Pentecostale nr. 1, de misiunea Speranța, care are un proiect caritabil pentru copiii săraci din Africa, care cuprinde 80 de țări din toată lumea, printre care se numără și Ungaria, iar noi suntem reprezentanții. Am avut niște înregistrări audio făcute în Micherechi, după care am decis să facem un video-clip în Budapesta ca să arătăm frumusețile Budapestei. Pentru noi muzica, cântatul este o parte esențială a vieții noastre. Ne place sportul, cititul. Încă ne gândim în privința profesiei pe care să o alegem în viitor, dar neapărat

Diana, la concurs de povești în 2005

o să decidem în așa fel să ne placă ceea ce o să facem și să ne aducă fericire în viața noastră și poate, cine știe, poate vom porni tot împreună și la studii superioare. Oricum, mulțumim lui Dumnezeu că ne-a vegheat pașii fiindcă fără El nu puteam ajunge până la nivelul acesta și credem că și în continuare El va fi de partea noastră, ne va călăuzi în drumul pe care îl avem de parcurs în viitor.

A.B.

La concursul de povești din Bichișciaba, în anul 2006

Concert dedicat Mărțișorului

Aniversarea a 10 ani de la inaugurarea Palatului Artelor de la Budapesta

Instituția care poartă acest nume la Budapesta (ce-i de acolo îi spun simplu MŰPA – Művészeti Palota) a devenit în foarte scurt timp una din cele mai cunoscute instituții culturale din Ungaria. Situată în afara centrului arhiaglomerat al Budapestei, pe malul bătrânului fluviu, și-a cucerit repede locul și importanța în viața iubitorilor muzicii și nu numai. A fost concepută ca o instituție multifuncțională cu dotările specifice fiecăreia. Deci, pe lângă imensa sală de concerte – Sala BARTÓK – tot aici își are reședința celebrul Muzeu de Artă Contemporană LUDWIG și Teatrul Festivalurilor – care găzduiește spectacole de dans și de Circ Nou.

Dotările sălilor, cum ar fi în sala mare de concerte de orgă cu 4000 de tuburi, acustica, cu totul specială, poate cea mai bună din lume, decorațiunile interioare, pereții mobili, sunt capitole despre care se pot scrie pagini întregi.

Holurile spațioase, cu zidurile de sticlă prin care ai o imensă panoramă a fluviului mărginit vis-a-vis de colinele din Buda și cu desenul hieratic a două poduri monumentale.

Concertele, expozițiile și spectacolele de care omul de pe stradă poate avea parte, îl fac nu numai să se simtă bine, dar îl leagă de acest loc. Vei reveni aici săptămână de săptămână și vei pleca fericit. Diminețile poți căuta cărți, albume sau mici jucării în librăria din incintă, iar în magazinele de muzică vei găsi DVD-urile orchestrelor, dirijorilor și soliștilor de care abia te-ai bucurat sau urmează să te bucuri.

Iar diminețile de sâmbătă și duminică au devenit ale copiilor. Să nu râdeți vă rog, dar la programele muzicale vin atunci și multe viitoare mame, să asculte muzică împreună cu viitorul moștenitor. Copiii de toate vârstele pot învăța muzică la diferite instrumente.

Dacă părinții îi duc în incinta muzeului atunci vor participa la programele

de desen, de modelaj în argilă etc.

Iar în sălile de repetiții ale teatrului micuții învață primii pași de dans.

Am vrut să vă descriu acest palat, pentru a vă forma o idee despre o instituție de artă, care a reușit foarte repede să se cuibărească în familia fiecăruia, care o frecventează. Nu cred că există vreun om care să nu intre cu plăcere pe acele imensele porți turnante.

Fiecare va putea asculta aici ce-i place, de la muzică simfonică, la muzică ușoară, jazz, operă, dans, circ nou, seri literare, filme și conferințe de specialitate.

Încă de la început, din

2005, instituția și-a fixat drept îndatorire principală – respectând tradițiile artistice autohtone și europene – prezentarea și limpezirea accesibilității cât mai rapide a noilor direcții și curente de artă, ale unor experiențe artistice de la rarități până la piese de largă accesibilitate, creând din toate momente de veritabilă delectare artistică. Pe lângă prezența unor artiști autohtoni și de peste hotare, de rangul cel mai înalt, Palatul Artelor promovează crearea și interpretarea unor lucrări noi. După cum joacă și un rol deosebit în stabilirea unor contacte internaționale de mare valoare în interesul unor de-

ziderate artistice din țară, respectiv în promovarea pe plan internațional al interpreților maghiari. Întreaga activitatea a instituției contribuie și la formarea conștientă, declarată, a viitorilor consumatori de artă. Dezideratele de formare ale acestuia se realizează prin prezentarea și aplicarea unor programe noi, concepute pe creativitate și interacțiune.

*

Din 14 martie 2005, din ziua inaugurală, s-au organizat peste zece mii de evenimente în Palat. În decursul celor zece ani publicul concertelor simfonice s-a putut bucura de 3800 de concerte, amatorii

de spectacole de dans, de 2900 spectacole, serii de programe pentru familii și pentru tineret și-au așteptat participării cu un total de 1000 de programe. Jazz și muzica de largă accesibilitate de pe întregul mapamond s-au prezentat de câte 800 de ori, iar numărul spectacolelor de operă, teatru sau circ nou în zece ani a atins cifra de 700 de reprezentații.

Toate aceste spectacole și concerte în decursul acestui deceniu ce s-a scurs au fost vizionate de un număr de cinci milioane de spectatori din țară și din străinătate.

*

Stagiunea 2014–2015 este stagiunea jubiliară, pentru sărbătorirea instituției. În programul stagiunii au fost invitate orchestre simfonice din Viena, Berlin, Israel, Rusia și desigur cele mai bune orchestre din Ungaria.

Sfârșitul săptămânii trecute, respectiv zilele de 14–15 martie au fost zile festive, jubiliare și ele. Au susținut programe în cele două săli ansambluri importante din țară și soliști de renume. Librăria de artă, magazinul de muzică, cel de instrumente muzicale, restaurantul, cafeneaua, muzeul de artă contemporană, casele de bilete au avut un program de funcționare de dimineața până seara.

Cu ocazia stagiunii jubiliare s-a anunțat un concurs Foto și Video pentru tineret. Lucrările participante vor fi expuse în holurile Palatului.

Cu participarea tânărului arhitect, creatorul clădirii Palatului Artelor, Gábor Zoboki, deținător a numeroase premii și distincții, va apărea o carte omagială dedicată clădirii și instituției ce funcționează în ea.

De câteva zile a intrat în funcțiune și postul de radio online, MŰPA, cu două canale, Műpa Symphony și Műpa Easy.

Cred că sunt în asen-timentul publicului cititor și ascultător să urăm Palatului Artelor – MŰPA – un călduros LA MULȚI ANI!

Anna Scarlat

Ziua porților deschise la școala generală din Chitighaz

La Școala Generală de Naționalitate Română din Chitighaz există două feluri de posibilități de a face cunoscută programa școlară părinților și preșcolarilor: prima modalitate, care s-a desfășurat pe 6 martie, este că preșcolarii de la grădinița românească s-au așezat în bănci, ocupând scaunele colegilor mai mari și îndrumați de învățători au rezolvat diferite probe. O asemenea ocupație a avut loc vineri, 13 martie pentru preșcolarii de la grădinița maghiară, când micuții și părinții lor au fost primiți

de directoarea școlii românești, *Erika Borbély*, luând parte activ la ore. Miercuri, 18 martie, s-a desfășurat a doua modalitate de cunoaștere a școlii, în cadrul zilei porților deschise organizată pentru preșcolarii grădinițelor maghiare și române. Viitoarea învățătoare *Gyöngyi Szucsán* le-a ținut elevilor săi de clasă a patra o oră de gramatică, tânărul învățător originar din Micherechi, *Alexandru Berke*, le-a ținut oră de mediul înconjurător, iar viitorii școlari au asistat la ora demonstrativă. A.C.

„Eu cred că există doar o singură limbă maternă, asta este limba mamei, limba română”

Tot mai des auzim despre avantajele cunoașterii mai multor limbi. Și nu este vorba numai de limba engleză, ca limbă a lumii computerizate, ci și de limba română. Cei care o cunosc și o vorbesc sunt conștienți de toate avantajele ei. Cunoașterea limbii române este foarte importantă la românii din Ungaria, fiindcă este latura elementară a existenței de naționalitate. Românii din Ungaria au prin origine avantajul unei limbi în plus, dar o abandonează, o dau pierzării în mod ușuratic. În aceste cazuri ușor s-ar putea întâmpla ca nepoții, copiii să îndrepte reproșuri părinților, bunicilor că nu i-au învățat limba strămoșească. Atunci vor lăsa toată responsabilitatea pe umerii învățământului de naționalitate, pe seama profesorilor de limba română. La grădinița din Micherechi, singura instituție de învățământ românesc din Ungaria, am întâlnit dovezi, unde unii copii, ai căror părinți sunt români din Micherechi, vin la grădiniță cu baza cunoașterii limbii materne. În montajul de mai jos am solicitat părerea a câtorva părinți din Micherechi, prin care să evidențieze importanța cunoașterii limbii române.

Malvina Pap Ruja:

– Fetița noastră, Sofia, în luna iulie va împlini 4 ani. De la vârsta de doi ani și jumătate frecventează grădinița. Din mai multe motive a fost important pentru noi ca să știe românește. Am vrut ca prima limbă pe care o vorbește să fie limba română, limba mamei, limba părinților, a bunicilor și a străbunicilor. Soțul meu este din Micherechi, așa că a fost un lucru firesc ca de la naștere să vorbim românește cu ea. Tatăl meu a fost membru în echipa de dansuri populare, astfel am dorit ca să păstrăm limba și tradițiile moștenite de la părinți. Ca și părinte mi-ar plăcea dacă limba română ar însemna un avantaj pentru ea, ori la studii, sau la locul de muncă. Educatorea de limba română, *Simina Ghertan*, cea care din septembrie 2013 este educatoare detașată din

România la grădinița din Micherechi, ne-a ajutat ca fetița noastră să învețe bine limba.

Erica Mihuț Poiendan:

– Sunt foarte bucuroasă când aud de la educatoare sau doici că fetița noastră vorbește românește cu prietenii din grupa sa. Familia noastră timp de 13 ani a trăit în Dobrițan, acolo nu prea am vorbit românește pentru că mediul, locul de muncă nu ne-a permis, dar acasă, în familie am vorbit limba. Fiindcă și soțul meu este micherechian, ne bucurăm de faptul că fetița vorbește limba părinților și încurajăm acest lucru.

Tünde Cefan Cora:

– În familie niciodată nu ne-am pus întrebarea, în care limbă să vorbim cu fetița. A fost un lucru firesc ca să vorbească românește pentru că este limba noastră adusă de acasă. Dacă

de la noi va primi această educație, atunci ea așa va ști. Pentru noi a fost important din mai multe motive ca prima limbă să fie limba română: în primul rând, pentru că este limba mamei, iar în al doilea rând, pentru că fiind și eu învățătoare mă confrunt zi de zi cu greutățile predării limbii române pentru copiii care nu aduc de acasă limba. La noi în familie, limba comunicării este româna. În dezvoltarea limbajului și a creativității m-am folosit de avantajul lumii digitale, ea se uită mai mult la povești, la desene animate în limba română. Sunt de părere că orice copil din familie aduce bazele limbii, iar școala este instituția care îi dă numai cunoștințe în plus. Eu cred că există doar o singură limbă maternă, asta este limba mamei, limba română.

(Continuare în pag. a 12-a)

Conducătoarea grădiniței din Micherechi, Angelica Puskár, printre copii

Două castele din România, în topul celor mai frumoase din Europa

Castelul Corvinilor și Castelul Bran i-au fascinat de ani de zile cu frumusețea și istoria lor pe vizitatori. Acum, acestea au ajuns în topul celor mai frumoase 15 castele din Europa, realizat de străinii de la European Best Destinations, și rivalizează cu frumusețea palatelor germane și chiar cu cea a unei reședințe a familiei regale britanice.

Castelul Corvinilor din Hunedoara ocupă locul al 11-lea în clasament și este considerat a fi unul dintre cele mai importante monumente de arhitectură gotică din România. Castelul impozant, cu bastioane, turnuri și un donjon, a fost construit în secolul al XV-lea de Ioan de Hunedoara, pe o stâncă la picioarele căreia curge pârâul

Zlaști. Anual, Castelul Corvinilor atrage zeci de mii de turiști.

Castelul Bran îi fascinează pe

vizitatori cu istoria lui și, desigur, cu mitul vampirului Dracula care a făcut înconjurul lumii grație romanului cu același nume publicat de irlandezul Bram Stoker în 1897. Fostă cetate construită, cu scop militar, pe o stâncă, într-un punct-cheie din punct de vedere strategic, a suferit de-a lungul timpului numeroase modificări.

Primul loc în clasamentul întocmit de European Best Destinations este ocupat de Palatul Pena din Sintra, Portugalia. Acesta a fost construit în secolul al XIX-lea, pe locul unei vechi mănăstiri, ca reședință a Reginei Maria a II-a și a Prințului Consort Fernando al II-lea.

Castelul Corvinilor s-a clasat pe locul 11, iar Castelul Bran pe locul 14.

Un român își promovează țara pe Internet, cu fotografii spectaculoase

Fotografiile realizate de Alex Robciuc în Maramureș au devenit virale după ce au fost publicate pe site-ul Bored Panda.

Fotografiile prin care un tânăr din Sighetu Marmației prezintă peisajele spectaculoase ale Maramureșului au devenit, de curând, virale pe Internet. Alex Robciuc le-a publicat pe site-ul Bored Panda pentru a arăta întregii lumi frumusețile plaiurilor natale, explicând că, pentru el, o zi petrecută în mijlocul naturii cu aparatul de fotografiat este „rețeta” fericirii.

„Drumețiile în natură mă inspiră foarte mult, așadar capturarea acestor imagini este una dintre pasiunile mele”, a explicat fotograf.

„Am realizat aceste poze în timpul unor călătorii prin Maramureș (un mic județ aflat în Transilvania, România). Peisajele pe care le-am fotografiat în această regiune sunt pline de serenitate și pace. (...) Îmi place să folosesc lumina bogată a dimineții sau pe cea a serii pentru

a obține un efect mai dramatic. Trezitul la 5 dimineața, căutarea unui punct de observație, așteptarea luminii perfecte și descoperirea unui element remarcabil în peisajul care mă înconjoară – aceasta este rețeta perfectă pentru a-mi

transpune sentimentele și starea de spirit într-o simplă fotografie”, a mai povestit Alex Robciuc.

Internații care au văzut fotografiile lui Alex Robciuc s-au declarat impresionați de peisajele spectaculoase.

GLUME

Necazul unui lăutar care a cântat pentru toate regimurile politice

Un ȋigan bătrân, lăutar de meserie, este chemat să cânte la o sindrofie dată de noii îmbogățiți ai capitalismului. În timpul chefului, unul îl întreabă:

– Băi ȋigane, pe vremea lui Ceaușescu, la uteciști ai cântat?

– Păi... am cântat, coane, sâr-mâna.

– Rău, ȋigane, rău, te-ai dat cu comuniștii...

– Dar la securiști ai cântat, ȋigane? îl întreabă altul.

– Am cântat, coane, ce era să fac, că și ei petreceau...

– Rău, bre, că te-ai dat și cu securiștii...

Un al treilea întreabă și el:

– Dar la nomenclatura de azi, ai cântat?

– Am cântat, coane, că era pericol.

– Rău, ȋigane, ce om ești tu de cânti la toate canalele?!

Când ajunge acasă, supărat și cu onoarea mototolită, îi povestește Pirandei ce a pățit. La care aceasta îi zice:

– Bine, mă prostule, nu puteai să spui că nu ai cântat la nici unui?

– Cum să spun, fă, când ei erau toți acolo?!

Două calități obligatorii pentru un medic

Oră la facultatea de medicină, la cadavre.

Profu: – Prima calitate a unui viitor medic este că nu trebuie să îi fie greață. Priviți!

Și profu' bagă un deget în fundul cadavrului, iar apoi îl bagă în gură.

Profu: – Cine face ca mine?

Vine un student, bagă degetul în fundul cadavrului și apoi îl bagă în gură.

Profu: – A doua calitate a unui viitor medic trebuie să fie spiritul de observație: eu am băgat un deget în fundul cadavrului, dar altul în gură.

Prieteni sau dușmani?

Doi cowboy în deșert se uitau cu binoclul:

„Văd două siluete”, zice unul.

„Bărbați sau femei?”, întreabă celălalt.

„Bărbați”, răspunde primul.

„Albi sau indieni”, întreabă celălalt.

„Indieni”, spune din nou primul.

„Prieteni sau dușmani?”

„Prieteni...”

„De unde știi?” îl întreabă cel de al doilea.

„Păi... se țin de mână...”

TV

Vorbește corect!

Vineri, 20 martie, ora 12.25, TVR1
Într-o epocă în care totul se petrece cu mare viteză, oamenii nu mai au timpul necesar pentru a se informa suficient. Ei citesc ziare, se uită la televizor, se întâlnesc cu alți oameni, dar nu sunt atenți la felul cum este folosită limba română de către cei din jurul lor și de multe ori nu sesizează că ei înșiși vorbesc incorect. Echipa care ne-a învățat mai mult de un deceniu să vorbim CORECT, prezentatoarea Ruxandra Gheorghe-Negrea și realizatorii Cristina și Radu Dănilă, revine cu un format nou: scurt, dinamic și interactiv. „Vorbește corect!” este îndemnul nostru, adresat tuturor românilor.

Restul e tăcere

Duminică, 21 martie, ora 20.10, TVR2
Film în film, o rețetă mai întotdeauna de succes, o poveste (semiadevărată), inspirată de geneza primului lungmetraj autohton, „Independența României” (1912). În 1912 România – „în rândul lumii” europene, așa cum adoptase cinematograful la numai 6 luni de la invenția lui, în 1895 – era în aceeași linie cu pionierii din cinematografele italiană și franceză. Într-o parte, superproducții cu multe decoruri monumentale, cu sute de figuranți, cu mișcări inovatoare de cameră, iar în cealaltă jocul actorilor din Film D'Art.

Nuntă în Basarabia

Duminică, 21 martie, ora 22.30, TVR2
Un tânăr dirijor din București și o pianistă din Chișinău s-au căsătorit recent în România. Cei doi sunt nevoiți să mai facă o nuntă, de data asta în Basarabia, pentru ca din darul de la rudele miresei să adune banii de avans pentru un apartament. Cea de-a doua nuntă devine prilej de competiție între rudele tinerilor însurați, iar situația e tensionată în plus de diferențele de obiceiuri și tradiții în astfel de ocazii. Deși în spatele discuțiilor despre ritualuri se ascund animozități care le sunt străine, cu rădăcini de ordin istoric și politic, mirele și mireasa sunt prinși în mijlocul acestei lupte de orgolii, care seamănă cu un meci româno-moldovenesc și scoate în evidență deosebirile de educație, cultură și convingeri politice dintre ei.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

23 MARTIE, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

24 MARTIE, MARȚI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Evenimente culturale din vestul României / relatează Agneta Nica 17.20: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

25 MARTIE, MIERCURI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Sport: Clubul suporturilor 17.55: Încheiere

26 MARTIE, JOI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Serial Creștinismul de-a lungul secolelor 17.30 Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.55: Încheiere

27 MARTIE, VINERI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

28 MARTIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Daniela Băcilă 17.10: Program de muzică ușoară românească – Trupa Phoenix 17.55: Încheiere

29 MARTIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteză știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

miercuri, 25 martie, Duna Tv, ora 6.30
Reluare: 25 martie, Duna World, ora 12.30

Îmbrățișează un maghiar! Ôlel meg egy román! Un îndemn pe cât de simplu, pe atât de surprinzător. L-am găsit nu demult pe cea mai populară rețea de socializare pe internet, și este lansat de un tânăr student de politologie din Timișoara. Ne vom duce în capitala Banatului ca să-l cunoaștem pe Edwin Sebastian Marc, un tânăr pe jumătate român, pe jumătate svab. În această emisiune o să vă mai oferim și un buletin de știri cu actualitățile săptămânii. Realizator: **Ștefan Crâsta**

Noua adresă a redacțiilor românești de radio și televiziune:
6721 Seghedin, Blv. Kossuth Lajos nr. 29, Tel.: 06-62/549-201

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

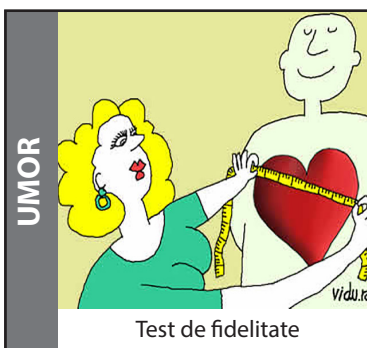
3 luni – 1200 ft
6 luni – 2000 ft
12 luni – 3500 ft

MICA PUBLICITATE

Casă de vânzare în Jula

Casă de vânzare la doar câteva sute de metri de la stațiunea termală Jula, într-un mediu plăcut, și curte, în localitatea Jula. Imobilul are living, bucatărie, sufragerie și trei camere, baie, WC și încălzire centrală cu gaz sau cu lemne. În curte sunt clădiri anexe: garaj, un spațiu pentru lemne. Imobilul are 156 mp și este urgent de vânzare, preț informativ 60.000 euro sau 18 milioane de forinți negociabil. Imobilul se află în orașul Jula, pe strada Silva la nr. 5. Mai multe informații la telefon 0036-70/6308407, adresa e-mail: tiberiu.boca@gmail.com.

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8
Tel./fax: (+36-66) 463-079
Președinte: *Marius Maghiaru*
E-mail: uniuneaculturala@gmail.com
Website: www.romanul.hu

Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1
Tel., fax: (+36-66) 463-951
Președinte: *Tiberiu Juhász*
E-mail: atru@globonet.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72
Tel.: (+36-1) 384-8394
Telefon mobil de permanență: (+36 30) 535 69 12
Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.
Ambasador: *Victor Micula*
Website: http://budapesta.mae.ro
E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5
Tel./fax: (+36-62) 424-431, (+36-62) 424-429
Telefon mobil de permanență: (+36 30) 6777 980
Consul general: *Ioan Fodoreanu*
Website: http://szeged.mae.ro
E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12
Tel.: (+36-66) 465-130
Fax: (+36-66) 465-142
Telefon mobil de permanență: (+36-30) 635-7181
Consul general: *Florin Trandafir Vasiloni*
Website: http://gyula.mae.ro/
E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8
Tel., fax: (+36-66) 463-079
Director: *dr. Maria Berényi*
E-mail: romanintezet@gmail.com
Web: www.romanintezet.hu

Institutul Cultural al României de la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5
Tel.: (+36-1) 383-2693, fax: (+36-1) 383-5345
Director: *Gabriela Matei*
E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.hu
Web: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.
E-mail: rki.szeged@invitel.hu

Malvina Papp Ruja
cu fiica Sofia

Erica Mihut Poiendan
cu fiica Ana

nc Gomboș
fiica Emilia

„Eu cred că există doar o singură limbă maternă, asta este limba mamei, limba română”

(Urmare din pag. a 9-a)

Monica Ianc Gomboș:

– Fetița noastră, Emilia în primele luni ale vieții a vorbit numai românește, cuvintele mama, tata, hai-de, pa-pa, șamd, le-a spus în românește. Am contat pe părinți, pe bunici, care au vorbit cu amândoi copiii noștri românește. De la vârsta de 3 ani fetița merge la grădiniță, și am observat că de atunci vocabularul

ei nu prea se îmbogățește, treptat-treptat a trecut la folosirea limbii maghiare. Chiar îmi făceam probleme, dar am observat că este o problemă comună, o problemă standard, fiindcă toți colegii de grupă în mare proporție trec ușor la limba maghiară. Eu am început să-i citesc povești în limba maghiară, dar pe acelea nu le-a înțeles deloc. Apoi am încercat cu povești românești, dar am observat

că limba literară nu o stăpânește, numai dialectul micherechian. Îmi lipsește literatura de specialitate, care i-ar introduce pe acești copii în lumea poveștilor. La fel ca ceilalți părinți din Micherechi, și noi ne confruntăm cu aceeași problemă, că fetița trece la folosirea limbii maghiare. Iar aceasta nu este problema cadrelor didactice.

*

Angelica Martin Pușcar, din anul 1988 este educatoare la grădinița din Micherechi, iar în 2011 a ajuns să fie numită în funcția de conducătoare a acestei instituții. Având o experiență profesională în domeniul educației de mai multe decenii, afirmă că tot mai puțini copii sunt care aduc limba română de acasă, din familie.

– Acești copii stau la baza învățământului românesc. Din păcate, tot mai puțini copii vin de acasă cu bazele limbii române. Suntem nevoite să vorbim limba maghiară, pentru că sunt multe căsătorii mixte. O altă problemă, pe care o întâlnim tot mai des, este că avem copii, care deja la această vârstă fragedă stau la calculator, la tabletă, la televizor. În ultimii 15-20 de ani, situația s-a schimbat

foarte mult, la începutul carierei mele aproape toți copiii au vorbit românește.

La întrebarea cu ce se explică faptul că cei care se duc la grădiniță, cunoscători de limba română mai repede învață maghiara decât cei care știu unguerește, și abia învață limba română, educatoarea ne-a explicat:

– Doresc să răspund printr-un exemplu: avem o familie venită din Ro-

mânia și cu toate că „rupe” maghiara, continuă să vorbească așa. Problema este că ei la joacă numai limba maghiară o folosesc, iar ceilalți din jurul lor aud mai mult limba maghiară. Noi susținem activ dezvoltarea limbii române cu ajutorul jocurilor, cântecelor, versurilor și al poveștilor. Viața în familie este importantă, pentru că aici copiii învață prima lor limbă.

A.C.

Tünde Cefan Cora
cu fiica Norina

Monica Ianc Gomboș
cu fiica Emilia

FOAIA
românească
20 martie 2015
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Șimon. Colectiv redacțional: Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2012: 3 luni 1200 forinți; 6 luni 2400 forinți; 1 an 4800 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria) și de la Ministerul Afacerilor Externe - Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni (București, România).